

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1

ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1
2. ศึกษาความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1
3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1
4. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาและความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 จำแนกตาม เพศ อายุ และ ประสบการณ์การเป็นผู้บริหารต่างกัน

สมมุติฐานของการวิจัย

1. การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1อยู่ในระดับมาก
2. ความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง
3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 มีค่าเป็นบวก

4. ผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ที่มี เพศ อายุ และประสบการณ์การเป็นผู้บริหาร แตกต่างกัน มีการบริหารสถานศึกษา และมีความเครียดแตกต่างกัน

สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลของการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. สถานภาพทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 56.60 และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 43.40 ส่วนใหญ่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 71.20 และมีอายุต่ำกว่า 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.80 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ต่ำกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 61.00 และมีประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 10 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 39.00

2. การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ในภาพรวม พบว่า การปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยพิจารณาทั้ง 4 ด้าน เรียงลำดับลงมาจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารงานบุคคล และเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน จำแนกได้ดังต่อไปนี้

2.1 ด้านการบริหารวิชาการในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากมากลง 3 ลำดับ คือ ข้อ 3 มีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้มีความสอดคล้องกับสภาพผู้เรียนอย่างหลากหลายตามความถนัด ความสนใจและเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง ข้อ 9 มีการส่งเสริมให้บุคลากรนำกระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาคุณภาพการศึกษา และข้อ 8 มีการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2.2 ด้านการบริหารงบประมาณ ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากมากลง 3 ลำดับ คือ ข้อ 19 มีการระดมทรัพยากรจากองค์กร หน่วยงานและชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ข้อ 20 มีการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลผลิตจากงบประมาณอย่างถูกต้องและเป็นปัจจุบันและข้อ 11 มีการจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน

2.3 ด้านการบริหารงานบุคคล ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากมากลง 3 ลำดับ คือ ข้อ 26 มีการพิจารณาการทำความผิดของครู บุคลากร

ทางการศึกษา อย่างเป็นธรรมชาติและเปลี่ยนวิกฤติให้เป็น โอกาส ข้อ 21 มีการวางแผนอัตรากำลังครูให้ เพียงพอกับความต้องการ ข้อ 23 มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรด้วยความเสมอภาค และเป็นธรรม และข้อ 30 มีการกำกับ การ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรเพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพในการทำงาน

2.4 ด้านการบริหารทั่วไป ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นราย ข้อ เรียงลำดับจากมากลง 3 ลำดับ คือ ข้อ 39 มีการปรับภูมิทัศน์ให้เอื้อต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่ เอื้อต่อการปฏิบัติงาน ข้อ 32 มีการบริการงานธุรการอย่างเป็นระบบ มีความถูกต้อง รวดเร็วทันตาม กำหนด ข้อ 33 มีการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ข้อ 34 มีการดูแลอาคาร สถานที่และสภาพแวดล้อม ให้มีความสวยงาม แข็งแรง เหมาะสมกับการใช้งาน และข้อ 36 มี การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารงานธุรการอย่างมีมาตรฐานและมีประสิทธิภาพ

3. ความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ในภาพรวม พบว่า มีระดับความเครียดสูง (ค่าเฉลี่ย 53.92 คะแนน) โดยมีความเครียดสูง จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 51.22 รองลงมามีระดับ ความเครียดรุนแรง จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 26.34 รองลงมามีระดับความเครียดปานกลาง จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 19.51 และอันดับสุดท้ายมีระดับความเครียดน้อย จำนวน 6 คน คิด เป็นร้อยละ 2.92 โดยมีรายละเอียดเหตุการณ์ที่ทำให้รู้สึกเครียด ดังนี้

เหตุการณ์ที่ทำให้รู้สึกเครียดมากที่สุด อันดับแรกคือ รู้สึกวิตกกังวล คิดเป็นร้อยละ 22.00 รองลงมาคือ ไปไม่ถึงเป้าที่วางไว้ คิดเป็นร้อยละ 17.60 และอันดับสุดท้ายคือ รู้สึกว่าต้อง แข่งขัน และเปรียบเทียบ คิดเป็นร้อยละ 14.10

เหตุการณ์ที่ทำให้รู้สึกเครียดมาก เรียงลงมาจากมาก 3 อันดับ อันดับแรกคือ รู้สึกคับ ข้องใจ คิดเป็นร้อยละ 30.20 รองลงมาคือ กลัวทำงานผิดพลาด 27.30 และอันดับสุดท้ายคือ ไปไม่ถึง เป้าที่วางไว้ คิดเป็นร้อยละ 25.40

เหตุการณ์ที่ทำให้รู้สึกเครียดปานกลาง เรียงลงมาจากมาก 3 อันดับ อันดับแรกคือ รู้สึกโกรธหรือหงุดหงิด คิดเป็นร้อยละ 34.10 รองลงมาคือ ปวดหลัง คิดเป็นร้อยละ 30.70 และ อันดับสุดท้ายคือ กล้ามเนื้อตึงหรือปวด 27.80

เหตุการณ์ที่ทำให้รู้สึกเครียดน้อย เรียงลงมาจากมาก 3 อันดับ อันดับแรกคือ กล้ามเนื้อตึงหรือปวด 37.10 รองลงมาคือครอบครัวมีความขัดแย้งในเรื่องเงินหรือเรื่องงานในบ้าน คิดเป็นร้อยละ 36.10 และอันดับสุดท้ายคือ ความจำไม่ดี คิดเป็นร้อยละ 34.10

เหตุการณ์ที่ทำให้รู้สึกเครียดน้อยที่สุด เรียงลงมาจากมาก 3 อันดับ อันดับแรกคือปวดหัวบ่อยๆ คิดเป็นร้อยละ 43.40 รองลงมาคือครอบครัวมีความขัดแย้งในเรื่องเงินหรือเรื่องงานในบ้านคิดเป็นร้อยละ 30.20 และอันดับสุดท้ายคือ รู้สึกเศร้า คิดเป็นร้อยละ 26.30

4. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ในภาพรวม พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับความเครียดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ในภาพรวม อยู่ในทางบวก และเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน จำแนกได้ดังต่อไปนี้

4.1 ด้านการบริหารวิชาการ พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวก โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีความสัมพันธ์มากที่สุดลงมา 3 อันดับ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างด้านการบริหารวิชาการกับข้อ 12 รู้สึกวิตกกังวล ความสัมพันธ์ระหว่างด้านการบริหารวิชาการกับข้อ 13 รู้สึกคับข้องใจ ความสัมพันธ์ระหว่างด้านการบริหารวิชาการกับข้อ 5 รู้สึกว่าต้องแข่งขัน และเปรียบเทียบ

4.2 ด้านการบริหารงบประมาณ พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวก โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีความสัมพันธ์มากที่สุดลงมา 3 อันดับ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างด้านการบริหารงบประมาณกับข้อ 12 รู้สึกวิตกกังวล ความสัมพันธ์ระหว่างด้านการบริหารงบประมาณกับข้อ 13 รู้สึกคับข้องใจ ความสัมพันธ์ระหว่างด้านการบริหารงบประมาณกับข้อ 15 รู้สึกเศร้า

4.3 ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวก โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีความสัมพันธ์มากที่สุดลงมา 3 อันดับ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างด้านการบริหารงานบุคคลกับข้อ 12 รู้สึกวิตกกังวล ความสัมพันธ์ระหว่างด้านการบริหารงานบุคคลกับข้อ 5 รู้สึกว่าต้องแข่งขัน และเปรียบเทียบ ความสัมพันธ์ระหว่างด้านการบริหารงานบุคคลกับข้อ 13 รู้สึกคับข้องใจ

4.4 ด้านการบริหารทั่วไป พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวก โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีความสัมพันธ์มากที่สุดลงมา 3 อันดับ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างด้านการบริหารทั่วไปกับข้อ 12 รู้สึกวิตกกังวล ความสัมพันธ์ระหว่างด้านการบริหารทั่วไปกับข้อ 5 รู้สึกว่าต้องแข่งขัน และเปรียบเทียบ ความสัมพันธ์ระหว่างด้านการบริหารทั่วไปกับข้อ 13 รู้สึกคับข้องใจ

5. เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาและความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 จำแนกตาม เพศ อายุ และ ประสบการณ์การเป็นผู้บริหาร ผลการวิจัย พบว่า

5.1 เพศ พบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษากับความเครียดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 จำแนกตามเพศ ในภาพรวม ผู้บริหารเพศชายมีความคิดเห็นสูงกว่าเพศหญิง และแตกต่างกันอย่างมี

ความคิดเห็นสูงกว่าที่มีประสพการณ์การทำงาน 10 ปีขึ้นไป และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่า มีประเด็นที่สำคัญของการค้นพบจากการศึกษา และได้นำผลมาอภิปรายดังนี้

1. การปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลางซึ่งไม่ตอบรับกับสมมุติฐานของการวิจัยข้อที่ 1 ที่ว่า “การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการเขต 1 อยู่ในระดับมาก” ที่เป็นเช่นนี้ เพราะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษายังมีหลักการทำงานที่ยังไม่ชัดเจนและไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดในเรื่องของการปฏิบัติงาน จึงทำให้เกิดการหย่อนยานในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับ นิรมล คงขาว (2551, หน้า 95) การศึกษาปัจจัยบางประการที่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตเจ้าพระยา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านการดูแลสุขภาพตนเองและการสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเครียดในการปฏิบัติงานครบทุกด้าน ได้แก่ ความเครียดในการปฏิบัติงานด้านร่างกาย ความเครียดในการปฏิบัติงานด้านจิตใจ และความเครียดในการปฏิบัติงานด้านพฤติกรรมของครูในโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีความสัมพันธ์กับความเครียดในการปฏิบัติงานด้านร่างกาย ด้านจิตใจและด้านพฤติกรรมมีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ปนัดดา จำปาทอง (2552, หน้า 63-64) ได้ศึกษาความเครียดในการปฏิบัติงานของบุคลากรการเคหะแห่งชาติ: ศึกษาเฉพาะกรณีฝ่ายการตลาดและขาย พบว่าในภาพรวมมีความเครียดในการปฏิบัติงาน ความรับผิดชอบและด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในองค์กรอยู่ในระดับปานกลางเมื่อเปรียบเทียบกับด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ มีความเครียดอยู่ในระดับความเครียดค่อนข้างสูง เพราะความไม่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน ส่วนด้านนโยบายและด้านการการบริหารมีความเครียดค่อนข้างต่ำ

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การบริหารงานในด้านต่างๆ และสภาพแวดล้อมในสถานที่ทำงานยังไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่สถานศึกษากำหนดไว้ จึงส่งผลให้มีอุปสรรคต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา และอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานของข้าราชการในหน่วยงาน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย มีการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์

และเป้าหมายในการจัดการศึกษา มีการติดตาม ประเมินผล การพัฒนางานในด้านต่างๆ ให้สามารถดำเนินการไปได้โดยไม่มีอุปสรรคในการปฏิบัติงานหรือมีอุปสรรคในการปฏิบัติให้น้อยที่สุด

2. ความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ในภาพรวม ผลการวิจัย พบว่า มีระดับความเครียดสูงซึ่งไม่ตอบรับกับสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 2 ที่ว่า “ความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา สมุทรปราการเขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง” ที่เป็นเช่นนี้เพราะภาวะการเป็นผู้นำก่อให้เกิดความกดดัน ซึ่งอาจจะมีสาเหตุมาจากการได้รับมอบหมายงานที่เกินกำลัง หรือขาดการวางแผนการทำงานที่ดี ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างผู้บริหารและผู้ร่วมปฏิบัติงาน และโดยปกติแล้วในตัวคนเราก็จะมีความเครียดอยู่แล้ว เมื่อความเครียดที่มีอยู่เดิมแล้วมาเจอกับสิ่งกระตุ้นก็ยิ่งก่อให้เกิดความเครียดมากขึ้นไปอีก ซึ่งสอดคล้องกับ ปันดคา จำปาทอง (2552, หน้า 63-64) ได้ศึกษาความเครียดในการปฏิบัติงานของบุคลากรการเคหะแห่งชาติ: ศึกษาเฉพาะกรณีฝ่ายการตลาดและขาย พบว่าในภาพรวมมีความเครียดในการปฏิบัติงานความรับผิดชอบและด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในองค์กรอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบกับด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ มีความเครียดอยู่ในระดับความเครียดค่อนข้างสูงเพราะความไม่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน ส่วนด้านนโยบายและด้านการการบริหารมีความเครียดค่อนข้างต่ำ และสอดคล้องกับ สุชาติ ถานอาจนา (2553, หน้า 67-68) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดตำรวจจราจร: กรณีศึกษาของสถานีตำรวจจราจรภูธรพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ระยะปฏิบัติงานและรายได้ มีความสัมพันธ์กับความเครียดอยู่ระดับปานกลางส่วนปัจจัยส่วนบุคคลอื่นๆ ได้แก่ ระดับการศึกษา ชั้นยศและหน่วยงาน ไม่มีความสัมพันธ์กับความเครียดของตำรวจจราจร ส่วนปัจจัยด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน ความก้าวหน้า โครงสร้างหน่วยงาน การยอมรับนับถือ ล้วนมีความสัมพันธ์กับกับความเครียดของตำรวจจราจร ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมด้านสังคม การปกครอง และกฎหมายนั้น ไม่มีความสัมพันธ์กับความเครียดของตำรวจจราจรภูธรพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ผู้บริหารที่มีความเครียดในระดับสูงซึ่งแสดงออกทางกายภาพ อาจมีสาเหตุมาจากหลายๆ เรื่อง เช่น รู้สึกวิตกกังวล รู้สึกคับข้องใจ ปวดศีรษะข้างเดียว ปวดหลัง ความเครียดจากการทำงาน หรือความเครียดที่มากจากเรื่องส่วนตัว เป็นต้น สิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นสาเหตุทำให้เกิดความเครียดสูง เมื่อผู้บริหารมีความเครียดสะสมอยู่มากๆ ก็จะส่งผลให้มีการแสดงออกทางร่างกาย เมื่อสภาวะทางร่างกายและจิตใจไม่พร้อมก็จะทำให้สมรรถนะในการทำงานของผู้บริหารลดลง ความสามารถในด้านต่างๆ ลดลง และส่งผลไปถึงบุคคลรอบข้าง ซึ่ง

จะทำให้บรรยากาศในการทำงานตรงเครียดมากขึ้น ทำให้การสื่อสารในเรื่องต่างๆ กับผู้อื่นลดลง เพราะจะใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล ซึ่งผู้บริหารควรมีการบริหารความเครียดให้กับตนเอง เช่น มีการปรับปรุงสถานที่ทำงาน ปรับเปลี่ยนปริมาณงาน เปลี่ยนแปลงกำหนดการทำงานให้มีการยืดหยุ่นมากขึ้น จัดอบรมสัมมนา บริหารงาน โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงาน เป็นต้น

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับความเครียดของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ในภาพรวมอยู่ในทางบวกซึ่งตอบรับกับสมมุติฐานของการวิจัยข้อที่ 3 ที่ว่า “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับความเครียดในการปฏิบัติงานผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 มีค่าเป็นบวก” ที่เป็นเช่นนี้เพราะความเครียดมักมีสาเหตุมาจากเรื่องงานเป็นหลัก รองลงมาจะเป็นเรื่องส่วนตัว ซึ่งสอดคล้องกับ สุดแสง หมั่นราม (2554, หน้า 82-84) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ทำให้เกิดความเครียดของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีเขต 2 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 96 คน พบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้เกิดความเครียดของผู้บริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย และผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีระดับความเครียดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีมีความเครียดมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรีส่วนผู้บริหารสถานศึกษาที่มี เพศ อายุ และประสบการณ์เป็นผู้บริหารต่างกันมีความเครียดแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยที่ทำให้เกิดความเครียดของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีเขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีเพียงปัจจัยเดียวคือปัจจัยของลักษณะงานที่ทำ และสอดคล้องกับ อัญชลี อ่อนทอง (2555, หน้า 68-69) ได้ศึกษาเรื่องความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีความเครียดต่ำระดับความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับสถานภาพด้านเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ส่วนระดับความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับขนาดโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งโดยปกติคนเราก็มีความเครียดอยู่ในตัวเรา

ตลอดเวลาอยู่แล้ว เช่นความเครียดจากเรื่องส่วนตัว จากเรื่องการทำงาน จากเรื่องสิ่งแวดล้อมรอบข้าง แต่หากมีความเครียดในระดับที่เหมาะสมก็จะเป็นแรงกระตุ้นให้กระตือรือร้นในการทำงาน

4. เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาและความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 จำแนกตาม เพศ อายุ และ ประสบการณ์การเป็นผู้บริหารต่างกัน” ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารที่มี เพศ อายุ และ ประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีระดับความเครียดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งตอบรับกับสมมุติฐานของการวิจัยข้อที่ 4 ที่ว่า “ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ที่มีเพศ อายุ และประสบการณ์การเป็นผู้บริหารแตกต่างกัน มีการบริหารสถานศึกษา และมีความเครียดแตกต่างกัน” ซึ่งสอดคล้องกับ ปนัดดา จำปาทอง (2552, หน้า 63-64) ได้ศึกษาความเครียดในการปฏิบัติงานของบุคลากรการเคหะแห่งชาติ: ศึกษาเฉพาะกรณีฝ่ายการตลาดและขาย พบว่าในภาพรวมมีความเครียดในการปฏิบัติงาน ความรับผิดชอบและด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในองค์กรอยู่ในระดับปานกลางเมื่อเปรียบเทียบกับด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ มีความเครียดอยู่ในระดับความเครียดค่อนข้างสูง เพราะความไม่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน ส่วนด้านนโยบายและด้านการบริหารมีความเครียดค่อนข้างต่ำ และสอดคล้องกับ นิรมล คงขาว (2551, หน้า 95) การศึกษาปัจจัยบางประการที่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตเจ้าพระยา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านการดูแลสุขภาพตนเองและการสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานครบทุกด้าน ได้แก่ ความเครียดในการปฏิบัติงานด้านร่างกาย ความเครียดในการปฏิบัติงานด้านจิตใจ และความเครียดในการปฏิบัติงานด้านพฤติกรรมของครูในโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีความสัมพันธ์กับความเครียดในการปฏิบัติงานด้านร่างกาย ด้านจิตใจและด้านพฤติกรรม

ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ผู้บริหารที่เป็นเพศชายจะมีภาวะความเป็นผู้นำมากกว่าเพศหญิง เพศชายมีความกล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจมากกว่า ได้รับมอบหมายงานที่สำคัญๆ ซึ่งทุกคนตั้งความหวังในผลสำเร็จของงานไว้สูง จึงเกิดภาวะกดดันและส่งผลให้เกิดความเครียด ในเรื่องของอายุและประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีความเครียดต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ผู้บริหารที่มีอายุมากกว่าย่อมมีประสบการณ์ทำงานที่มากกว่า เมื่อวุฒิภาวะมีมากกว่าก็ย่อมมีความรับผิดชอบที่สูงกว่า มีความมุ่งมั่นในการทำงานที่มากกว่าผู้ที่มีวุฒิภาวะที่น้อยกว่า จึงส่งผลให้ความเครียดในตัวผู้บริหารที่มีอายุ และประสบการณ์การทำงานแตกต่าง มีความเครียดแตกต่างกันด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะซึ่งเป็นแนวทางในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ดังนี้

1. ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง และอาจพัฒนาไปอยู่ในระดับสูงต่อไปได้ ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลเสียต่อการทำงาน ผู้บริหารจึงควรรหาทางลดปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเครียดในการทำงานของผู้บริหารเอง เช่น ปรับเปลี่ยนปริมาณงาน เปลี่ยนแปลงกำหนดการทำงานให้มีการยืดหยุ่นมากขึ้น จัดกิจกรรมที่ให้ผู้ร่วมงานทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม

2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาตนเองให้มากขึ้นในการปฏิบัติงาน เพื่อลดภาวะกดดันจากการทำงาน ดังนี้

2.1 ด้านการบริหารวิชาการ ควรมีการแบ่งเบาภาระงานและมอบหมายงานให้กับผู้ที่มีความเหมาะสมในงานนั้นๆ เพื่อให้งานเกิดการมีประสิทธิภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

2.2 ด้านการบริหารงบประมาณ ควรมีการวางแผนการเบิก-จ่ายเงินที่รัดกุม และควรมีการจัดสรรงบประมาณให้เกิดความสมดุลกับงาน หรือจัดสรรให้พอเพียงต่อความต้องการของหน่วยงาน

2.3 ด้านการบริหารงานบุคคล ควรมีการวางแผนบริหารงานบุคคลที่เหมาะสม มีจัดวางตำแหน่งให้เหมาะสมกับบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล ควรมีการสนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชาแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากสิ่งรอบข้างและแปลกใหม่ให้ทันยุคทันสมัย

2.4 ด้านการบริหารทั่วไป ควรมีการปรับภูมิทัศน์ในสถานที่ทำงานเพื่อเกิดบรรยากาศที่ผ่อนคลายความตึงเครียด ควรมีการสนับสนุนให้บุคลากรมีความสนใจในเรื่องของกายออกกำลังกายเพื่อผ่อนคลายความเครียดจากการทำงาน

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 สำหรับการวิจัยครั้งต่อไปนั้นควรทำการศึกษา ดังนี้

1. ควรผลกระทบจากความเครียดต่อการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา
2. ควรศึกษาวิธีการจัดการความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา
3. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเครียดกับสุขภาพของผู้บริหารสถานศึกษา
4. ควรเปรียบเทียบความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารศึกษารัฐบาลกับเอกชน